

ZOLTAY LÍVIA

A Rockzenész

Robert Plantnek

Ritkán olvasok magamról és nem szeretem nézni, sem hallgatni a régi dalainkat. Amikor először tapasztaltam, hogy kezd alább hagyni az örület, őszintén mondom: megkönnyebbültem. Most már tudom, hogy abba az életformába, amit több, mint tíz évig éltünk, bele is halhattam volna. Ian-nek sajnos sikerült. Ennek már negyven éve, de még mindig naponta eszembe jut. A rockzenész-életforma... Olyan sok kiváló zenészt vitt el. Nem tudtuk, vagy inkább nem hittük, hogy ez bekövetkezhet. Ellentétben azzal, amit az újságok akkor összehordtak rólam, én nem égettem úgy két végén a gyertyát, mint Ian. De azért belehúztam én is. A hangomra vigyáznom kellett, ezért valahogy mindig tudtam, hol a határ. Az utolsó években már sokszor mondtam Iannek, hogy figyeljen jobban magára, de nem hallgatott rám. Azt mondta, ez az életforma nem arról szól, hogy kíméljük magunkat. A mai eszemmel már elképzelni sem tudom, hogy bírtuk ki. Mindig úton, hol repülőn, hol turnébusszal, a legjobb szállodákban laktunk, a legfinomabb ételeket ehattuk (volna, ha ettünk volna, de valahogy nem igazán kellett), a legszebb nők vettek minket körül (belőlük jó sok volt), óriási tömeg minden koncertünkön, így visszagondolva ijesztőnek tűnik. És az a rengeteg pénz... A pénz nem érdekelt, de akkor szerettem költeni. És azt akartam, hogy Marthának és a gyerekeknek mindenük meglegyen. Ha már soha nem voltam otthon, akkor legalább ne szenvedjenek hiányt semmiben. Emlékszem, Carol, a lányom egyszer azt hitte, hogy betörő vagyok, amikor egy hosszabb turné után hazamentem, mert nem ismert meg. Később elmondta, hogy elég nagy terhet jelentett neki ez az egész. Ahogy Liamnak, az egyik fiamnak is. Vagy Johnnak, a másik fiamnak. Az első fiamról, Kenről alig beszéltem a tragédia óta. Pedig itt van minden, itt torlódik azokban az apró képzeletbeli fiókokban, amelyekbe belepakoltam a vele kapcsolatos emlékeimet. Miután meghalt, Marthával próbáltuk rendbe hozni a házasságunkat, és Liam is azért jött az életünkbe, hogy valahogy betöltse az űrt. Azt, amit nem lehet, soha. John, a legkisebb fiam, már jóval a válásunk után szüle-

tett és (ahogy ez köztudott) nem Martha az édesanyja. Kérdeztettek sokszor vele kapcsolatban is, de soha nem adtam ki túlságosan a gyerekeimet, és ezt a szokásomat már nem fogom megváltoztatni.

Furcsa ezt így kimondani, de tényleg szupersztár voltam azokban az években. „A sztárok között is az egyik legnagyobb sztár.” Ezt írták rólam. „A világ legjobb rockéneke”. „A rock-sikítás kitalálója.” Ez nem igaz. Sokszor elmondtam már, hogy ezt nem én találtam ki, én legfeljebb csak népszerűsítettem. És mivel valóban nagyon népszerűek voltunk azokban az időkben, könnyen ment. „Botticelli-fej”. Hát, ehhez nem tudok hozzászólni, de mikor először hallottam, jól szórakoztam rajta. Ian hozott valami újságot ’73-ban, a Madison Square Garden-beli koncertünk után, akkor írták ezt rólam. Dőltünk a röhögéstől. Ian megjegyezte, hogy azért kíváncsi lenne, ha maradok az az egyszerű, ismeretlen angol srác, vajon akkor valaki mondott volna-e nekem ilyet valaha. – Bár – mondta – tényleg nagyon jól nézel ki, ezt nem lehet vitatni.” Az alkatom valóban mindig előnyös volt és hát, igen, a hajam, azt anyámtól örököltem. A színét nem, mert az övé fekete volt, az enyém meg szőke, de az állagát, azt neki köszönhetem. Sokszor kérdeztek a szüleimről, de túl sokat róluk sem szerettem beszélni. Magamról, a gondolataimról szívesen beszélek, főleg a zenével kapcsolatban. De az életem más szereplőiről nem. Ők nem akartak soha szerepelni és ezt tiszteletben tartom. Én viszont mindig vágytam a feltűnésre, már gyerekként is, amikor otthon a szobában a függöny mögött Elvis-dalokat énekeltem. Hát nem gondoltam volna, hogy idáig jutok, azt meg pláne nem, hogy vele még jóban is leszünk.

Mai szemmel félelmetes ebbe belegondolni. Biztos, hogy kellettünk hozzá mi, négyen. Ian, Paul, Jesse meg én. És ha Jesse nem keres annak idején embereket az együttesébe, akkor lehet, hogy ez az egész meg sem történik. Jesse... Róla azt írják: a világ egyik legjobb, ha nem a legjobb gitáros. Ian meg... Ő a világ egyik legjobb rockdobosa. Szerintem magasan a legjobb, és nem hiszem, hogy elfogult lennék. És igen, a legjobb barátom volt. Amikor Ken meghalt, ő állt mellettem, amikor mások inkább elkerültek. Még Jesse és Paul is. Paul jóval később elmondta, hogy úgy érezte, egyszerűen nem tudna nekem mit mondani. „– Mert – kérdezte – mi a jó francot lehet akkor mondani, amikor az ember elveszíti a gyereket???” Hát igen. Semmit. Semmit nem lehet ilyenkor mondani.

Pár évvel később meghalt Ian és akkor azt éreztem, hogy nem akarom ezt már tovább csinálni. Nem akarok „Arany Isten” lenni (ennél nagyobb ostobaságot életemben nem hallottam, és még ma is vannak rajongóim, akik ezzel jönnek), sem „Arany Oroszlán” (egy fokkal talán jobb), nem

akarok „Szexuális Fény” lenni (erről ma sem tudom pontosan, hogy mit jelent), nem akarok tomboló, magukból kivetkőzött, őrjöngő emberek előtt énekelni (pedig a mai napig nagyon szeretem a közönségemet, az idősebbeket és a fiatalokat is). Azt éreztem, hogy elég, nem megy tovább. Akkor feloszlott az együttes, de nem csak miattam. Jesse és Paul is pontosan tudták, hogy Iant soha senki nem pótolhatja.

Egyszer egy interjúban valaki megkérdezte tőlem, hogy éltem túl azokat az éveket. Azt válaszoltam neki, hogy nem tudom. És tényleg nem tudom. Ott volt Martha és Carol, Liam nem sokkal később született. Ő sok örömet hozott az életünkbe (aztán később a képmembe vágta, hogy én viszont az övébe nem, de ezen már szerencsére túl vagyunk). Szóval miattuk bírtam, mert bírnom kellett. De a kisfiam halála és utána Ian elvesztése... Na, akkor, azokban az években előfordult, hogy kicsúszott a lábam alól a talaj. Például elmentem néhány nem túl színvonalas showműsorba fellépni. Hülyéskedtem és egyszer hagytam, hogy nyilvánosan a fejemre borítsanak egy tortát (ezt éppen nem bánom, mert a humorom mindig jó volt, talán ez segített, hogy elviseljem a tragédiákat az életemben). Úgy tettem, mintha túl lennék ezeken a dolgokon. Nem néztem vissza azokat a felvételeket sem, de Liam mondta, hogy ő megnézte, és azt látta (már felnőttként), hogy egy boldogtalan, levitézlett egykori szupersztár bohóckodik, és ő ettől nagyon szomorú lett. Hát, nem tudom, őszintén szólva ezt még a legnagyobb kritikusaimtól sem hallottam, bár az biztos, hogy egy apának a gyerekénél nagyobb kritikus nincs, még akkor sem, ha az apa rockzenész.

Próbáltam túlélni, magam mögött hagyni az együttest, a rocksztár-létet, meg mindazt, ami ezzel járt. Írtam jó számokat, és a szólókarrierem is beindult, pedig túlzottan azt sem erőltettem és akkor már megengedhettem magamnak, hogy örömből zenéljek. Marthával elváltunk, nem tudtuk megmenteni a házasságunkat, és igen, sok volt a rovásomon. Azokban az években, amikor a zenekarral turnéztunk, éltem a kínálkozó lehetőségekkel. Az lett volna a furcsa, ha nem ezt teszem. Szétszedtek a nők. Persze, ez nem ment fel semmi alól.

Ma már sokkal jobban kezelem ezeket a helyzeteket, és a számok is mások, már ami a rajongó hölgyek számát illeti, ám azért akadnak még, és megmondom őszintén: jól esik. De most már tudom, meddig mehetek el.

Szóval, a '80-as években, amikor a szólókarrierem beindult, nem találtam a helyem. Kísérleteztem sokféle zenével, de (utólag így érzem) valahogy nem állt össze, idő kellett, hogy összeszedjem magam. Akkoriban szintén sok interjút adtam, és kérdezték, hogy melyik zenei stílust érzem

a legközelebb magamhoz a rock mellett. És én akkor azt mondtam, hogy nem tudnám megmondani, mert majdnem minden érdekel. De az együttesről nem akartam beszélni, azt a témát kerültem, és megkértem az újságírókat, hogy erről ne faggassanak. Megértették. Azokban az években levágattam a hosszú hajamat (néhány hölgy ezt a mai napig nem bocsátja meg nekem, hiába van már sok éve megint hosszú hajam), és felvettem azt az akkor divatos populáris fazont. Szerintem jól állt. A lányom szerint is. Nagyon szerette például a „Magas, vagány” című dalt.

Később, a '90-es évek elején, amikor John, a legkisebb fiam megszületett, nem éltem tartós kapcsolatban. Az édesanyjával sem igazán éltünk együtt, de az eszünkbe sem jutott, hogy ne vállaljuk őt. Imádom a gyerekeimet, de apának sajnos nem voltam a legjobb. Bár a két fiammal sokkal többet tudtam együtt lenni, mint Carrollal, aki akkor született, amikor én még a „szupersztárok” életét éltem. Az sem titok, hogy Marthával jó a kapcsolatom, főleg amióta az újságírók megneszelték, hogy énekeltem neki a 70. születésnapján.

Tehát, a '90-es évek... Akkor írtam egy dalt, ami Kenről szólt. Igazából korábban írtam, de akkor jelent meg és lett népszerű. Fel lehet ezt dolgozni? Nem. Ahogy már mondtam, soha. Azokban az években több jó dalt írtam, de Jesse is megjelent, és elkezdte pedzegetni, hogy álljunk össze újra mi hárman, akik megmaradtunk az együttesből. Mert hatalmas igény lenne rá. Hozzám is eljutottak ezek a hírek, és tudtam, hogy Paul sem lenne ellene. Paul... Rőla méltatlanul kevés szó esik, pedig, ahogy megírták, a világ egyik legjobb ritmus-szekcióját alkották Iannel. És tudom, hogy őt is nagyon megrázta Ian halála. Csak ő sokkal kevesebbet beszél róla, mint én. Mindig szeretett a háttérben maradni, de ez sosem zavarta. A koncertek előtt gyakran mondta nekem: „– Menj, vidd a show-t! Négyünk közül te viszed leginkább vásárra a bőrdet. Te vagy a fő mutatvány.” Szóval, ő játszott és játszik a legtöbb hangszeren közülünk, és nem igaz, hogy azt mondta volna, hogy az éneklés nem nagy szám. Tudom, mert megkérdeztem tőle, és ő soha nem hazudik. Egyszerűen csak visszahúzódo típus és ebből adódóan volt köztünk pár kisebb konfliktus, például, amikor Jesse meg én úgy léptünk fel együtt, hogy őt nem hívtuk. Ezt őszintén sajnálom azóta is. De valahogy úgy éreztem, hogy ha ő is ott lenne velünk, akkor az már majdnem az egész együttes lenne és azt nem akartam. Nem akartam Ian nélkül. Nem akartam, hogy majdnem legyen. És nem akartam elénekelni a régi dalainkat úgy, hogy Ian már soha nem ülhet a dobok mögött.

Amikor aztán a 2000-es években mégis összeálltunk (korábban kétszer összejöttünk, de azok a koncertek nem igazán úgy alakultak, ahogy szeretnénk volna), és adtuk azt a csodálatos koncertet, ahol Ian fia dobolt és nagyon, nagyon jól, az olyan volt nekem, mint egy megtisztulás. Őszintén szólva nem értettem és ma sem értem, miért kíváncsiak az emberek három vén trottyra (Ian fiát persze nem sorolhatjuk ide), de kíváncsiak, még mindig. És még mindig nem tettek le arról sokan, hogy majd újra összeállunk. Az a koncert akkor igazán fantasztikusan sikerült. Liam író büszke volt rám. Carol szerint nagyon jól néztem ki, és hát tény, hogy készültem. Ma is hiú ember vagyok és nem is tehetném meg, már csak a rajongóim miatt sem, hogy elhagyom magam.

Ha valaki a húszas vagy a harmincas éveimben azt mondja nekem, hogy még ma is énekelni fogok, hát biztos, hogy elküldöm a fenébe. De az az igazság, hogy sokkal jobban élvezem, mint fiatalon. Pedig akkor is nagyon szerettem. Most viszont úgy érzem, hogy nincs tétje. Minden egyes hang, minden rezdülés, amit a színpadon nyújtok, valahonnan legbelülről, nagyon mélyről jön. Nem azt a felfokozott, heves, lüktető állapotot érzem, mint régen, amikor Jessevel a dalainkat írtuk, mert ez egészen más érzés. És imádom a fesztiválokat, a kis klubokat és a kis színpadokat. Kifejezetten élvezem, hogy már nem „kell” hatalmas koncerttermeket megtöltenem, hogy már nem az a megközelíthetetlen „szuperasztár” vagyok, mint régen.

Nekem sokkal könnyebb így. Mostanában elkezdtek úgy nevezni, hogy „élő legenda”. Nem szeretem ezt a kifejezést. Egyrészt túlzás (bár azért jól esik), másrészt emlékeztet arra, hogy múlik az idő. Az újságíró, aki miatt itt ülök ebben a pubban, azt mondta, hogy megtisztelve érzi magát, hogy egy legendával készíthet interjút. Pedig a „legenda” szívesen ül be pubokba, mert (mértékkel) szereti a jó almabort, és szeret beszélgetni.

Hoppá... Minket mutatnak a tévében. Ott, szemben, a falon, azon a hatalmas tévén. A '73-as koncertünket mutatják, amikor abban a nagyon szűk, kigombolt kis ingben rohangáltam és üvöltöttem végig a több órát. A lányom sokszor megkérdezte, hogy fértem bele azokba a szűk ruhákba. Hát igen... Vékony voltam, valószerűtlenül vékony és magas, és tényleg jól mutattam a színpadon...

O, észrevettek. Az a kisebb társaság, akik az előbb a tévét bámulták, aztán engem. Majd megint a tévét, és újból engem. Összerakták a dolgot, és persze nem titok, hogy évek óta itt élek, ebben a kisvárosban, de azért jó lenne néha elbújni. Napszemüveg is van rajtam, ezek szerint hiába...

– Ne haragudjon, hogy zavarjuk, de egyszerűen nem hiszem el! (A kis hölgy simán lehetne az unokám, és most itt áll, az asztalom mellett.)

– Igazán ön az???? Az Arany Isten???? (Ó, jaj, hát erre mit mondjak?)

– Minden koncertjüket láttam felvételtől, Istenem, milyen kár, hogy nem akkor éltem! (Csatlakozik hozzá a két fiatalember is, atyáé, ezek még tervben sem voltak, amikor én éppen ott rohangáltam, azon a színpadon, de lehet, hogy még a szüleik sem.)

– Kérhetnék egy autogramot? Aztán békén hagyjuk, megígérjük, nem akarjuk zavarni. Gondolom, pihenni szeretne. (Hát, annyira öreg azért még nem vagyok, hogy nappal pihenjek. És igen, adok nekik autogramot. És megengedem, hogy szelfizzenek velem.)

– Ez hihetetlen, egyszerűen hihetetlen! (Hát, talán mégsem az. De ha még egyszer azt mondja valamelyikük, hogy hihetetlen, elkezdek én is kételkedni. Vajon tényleg olyan vén vagyok már, hogy elképzelhetetlen, hogy beüljek egy pubba?)

– Meddig marad itt? – kérdezi a kis hölgy.

– Jaj, hát ő itt él, ezt nem tudta? – inti le az egyik srác.

– Nos, igen, én itt élek – szólalok meg végül. – Már elég régóta.

– Hát ilyen nincs! - vágja rá a másik fiatalember.

Talán mégis. Kezdem kicsit feszélyezve érezni magam, és az újságíró mintha késne. Az ilyesmire elég kényes vagyok. Oldalra fordulok, hátha megjön a felmentő sereg. Itt lenne az ideje már. És igen, látom az újságírót, integet, és mosolyog. De mögötte van valaki. Na, nem! Jesse az! És..., nem, ez nem lehet igaz! És Paul! Ezek összebeszéltek! A fiatalok azonnal elugranak mellőlem, és letámadják Jesset meg Pault. Ennek őszintén örülök. Láthatóan jól állják a rohamot, mind a ketten. És az újságíró is örül. Lesz sztori, még hozzá jó sztori.

Az az érzésem, egyhamar nem érek haza.

De hát ilyen a rockzenészek élete...